

[Harald Nielsen.]

miske Vilkaar øver en aldeles afgørende Indfyldelse paa, i hvilken Retning Strømmen af Arbejdskraft gaar. Det afgørende er her dog ikke alene Lønnens Størrelse, den Løn, der rent øjeblikkelig kan bydes. Den er nemlig stor for Tiden, og jeg tror, de fleste vil indrømme, at de unge Karle i Landbruget i Dag tjener langt højere Løn end deres jævnaldrende i Byerne. Landbrugets Lønniveau er i den Konkurrence, der har været med de før nævnte Arbejdspladser om den unge Arbejdskraft, blevet tvunget foruroligende højt op. Man hører om unge Karle, der faar 2 500 Kr. plus Kost og Logi for en Sommer og helt op til 4 000 Kr. plus Kost og Logi, ja, endnu mere, for et Aar. Og holder man sig til de mere generelle Tal, saa viser Driftsbureauets Beretninger, at Landbrugets Udgifter til Folkehold er steget fra omkring 100 Kr. pr. ha før Krigen til 241 Kr. i Regnskabsaaret 1944—45, altsaa en Stigning paa ca. 140 pCt.

Naar det selv til disse Lønninger er vanskeligt at faa de unge Karle, skyldes det altsaa efter min Opfattelse, dels at de unge Aldersklasser er mindre talstærke end før, dels de store Indkaldelser, dels at der endnu findes Arbejdspladser, der kan byde endnu mere, og dels det Forhold, at det afgørende for de unge ikke alene er den Løn, der rent øjeblikkelig bydes. Det er maaske nok saa meget de økonomiske Fremtidsudsigter i Landbruget, der her spiller den afgørende Rolle; det vil sige, at de Unge lyst til at blive ved Landbruget afsvækkes utvivlsomt, hvis de økonomiske Muligheder — herunder ogsaa Mulighederne for at faa selvstændigt Virke — set paa længere Sigt maa vurderes som mindre gode.

Og det er vel desværre Stillingen i Dag. Jeg nævnte før de 140 pCt.s Stigning i Udgiften til Folkehold. Til Sammenligning kan tjene, at to af Landbrugets Hovedsalgsartikler, Smør og Flæsk, kun ligger henholdsvis 72 og 48 pCt. over Førkrigstidsprisen, og fra Oktober kan ventes en yderligere Nedgang. Det er Tal, der i et kort Glimt viser en Udvikling hen mod et skæbnesvangert Misforhold mellem Omkostninger og Priser.

Regnskabsresultaterne peger i samme Retning. Forrentningsprocenten, saaledes som Driftsbureauet udregner den, blev i Regnskabsaaret 1944—45 7,2 mod 8,2 Aaret forud, og i sin Nytaarsoversigt i Aar skrev Statistisk Departement, at saafremt der ikke opnaas forbedrede Produktions- og Eksportmuligheder for Landbruget, vil efter al Sandsynlighed Landbrugets Forrentningsprocent i indeværende Regnskabsaar blive

mindre end i noget Aar siden 1938—39. Forrentningen udgjorde den Gang 3,1 pCt. Det ærede Medlem Hr. Fuglsang skulde, naar han taler om Landbrugets gode økonomiske Vilkaar, tænke paa, at det var de Vilkaar, der herskede, før vi fik den Nedsættelse paa de 10 pCt., som vi nu er kommet ud for, og som yderligere — hvis der ikke sker Ændringer — skal fortsætte, naar vi naar den 1. Oktober.

Jeg fremfører ikke dette for at male sort, men for at henlede Opmærksomheden paa det centrale i Sagen. Og sammenfattende vil jeg derfor sige, at naar vi i Dag retter Blikket mod det meget alvorlige Samfundsproblem, der hedder Landbrugets Vanskeligheder ved at faa den fornødne Arbejdskraft, tror jeg ikke, vi skal søge Aarsagerne til disse Vanskeligheder, hvor man fra kommunistisk — for øvrigt ogsaa til Dels fra socialdemokratisk — Hold er tilbøjelig til at søge dem, nemlig i Feriespørgsmaalet og i den lidt længere Arbejdstid i Landbruget og lignende Forhold.

Hovedaarsagen maa søges andetsteds, saaledes som jeg her har prøvet paa at udrede det, og i Overensstemmelse hermed er min Mening om, hvorledes Vanskelighederne paa dette Omraade skal klares, naturligvis ogsaa divergerende fra den, der gøres gældende ud fra en anden Opfattelse af Aarsagssammenhængen. Ogsaa om dette vil jeg gerne slutte- lig fremsætte et Par Bemærkninger.

Først et Par Ord om det, Landbruget selv kan gøre, og som navnlig samler sig om 3 Punkter.

Landbruget kan søge at spare Arbejdskraft gennem en yderligere Rationalisering og Mekanisering af Landbrugsarbejdet, og det kan indstille sig paa i højere Grad end tidligere at benytte den ældre Arbejdskraft. Det er da ogsaa mit Indtryk, at man er stærkt inde paa disse Veje. Hvad Rationaliseringen angaar, er det i saa Henseende meget oplysende, at Antallet af Traktorer inden for Landbruget i Tiden fra 1936 til 1944 øgedes fra 6 633 til 13 329 og Tallet af Malkemaskineanlæg fra 3 638 til 30 053.

Men der er naturligvis ogsaa en tredje Udvej, nemlig den at gaa over til en mere ekstensiv Drift, det vil sige en mindre arbejdskrævende og derfor ogsaa mindre produktiv Drift.

Jeg tror at turde sige, at Landbruget meget nødtigt betræder den Vej, og jeg tror ogsaa, vi alle kan være enige om, at det ikke mindst for Landets Økonomi i sin Helhed vilde være yderst ulykkeligt, om det skete.

Faren er imidlertid til Stede, og skal